

Inv. nr. B 313

VILHELM HAMMERSHØI (1844-1916)
DOBBELTPORTRÆT AF KUNSTNEREN OG HANS HUSTRU, 1892
OLIE PÅ LÆRRED

36,5 X 65 CM

I september 1891 blev Vilhelm Hammershøi gift med Ida Ilsted (1869-1949), som var søster til maleren Peter Ilsted, som Hammershøi kendte fra Kunstakademiet. Efter brylluppet rejste de nygifte til Paris via Holland og Belgien. De opholdt sig i den franske hovedstad i et halvt år, hvor Hammershøi foretog omfattende studier i Louvres antiksamling. I januar 1892 påbegyndte han dette dobbeltportræt, som han arbejdede intenst på indtil få dage før hjemrejsen i marts samme år.

Maleriet er et af de ganske få dobbeltportrætter, som Hammershøi skabte af sig selv og sin hustru. I dette værk er de begge frontalt skildret i busteform og de er sideordnede – skulder mod skulder – i det rektangulære billedfelt, uden at den ene er fremhævet mere end den anden og uden noget, der tiltrækker opmærksomhed. Og dog. Der er en forskel i skyggevirkningen i deres ansigter: Vilhelm Hammershøis ansigt er delt i to – den ene del er i skygge, den anden i lys – hvorimod Ida Hammershøis ansigt er lyst og skyggeløst. Det giver en fornemmelse af, at dobbeltportrættet er en konstruktion, og at parret ikke befinder sig i samme rum.

Med den neutrale okkerfarvede baggrund, den jævne belysning og det hverdagsagtige tøj synes dobbeltportrættet udramatisk. Samtidig er der noget gådefuldt ved det nygifte pars tomme blikke. Vilhelm Hammershøi giver ikke udtryk for en følelsesmæssig intimitet og nærhed, der formodes at være mellem et nygift par. De synes derimod tættere forbundne med deres egen, indre verden end med hinanden.

Hammershøi skabte i alt fem malerier under sit ophold i Paris, og det

er iøjefaldende, hvordan han i dem alle arbejder med frontalitet og planparallelitet samt fravær af psykologisk nærvær. Nogle har påpeget, at det tydeligt understreger den store inspiration, som han fandt i den klassiske og ægyptiske kunstsamling på Louvre.¹ Andre fremhæver, at fotografiet også har haft en vis indvirkning på de kunstneriske udtryk og resultater fra Paris, idet Ida og Vilhelm Hammershøi havde medbragt et kamera, som de flittigt brugte.²

¹ Se eksempelvis Poul Vad: *Hammershøi. Værk og liv*, København 2003, 5. udgave, s. 128-132.

² Annette Rosenvold Hvidt og Gertrud Oelsner: *Vilhelm Hammershøi: På sporet af det åbne billede*, København. 2018. s. 54-61.

Publiceret i:

Alfr. Bramsen: *Vilhelm Hammershøis Arbejder. Fortegnelse*, København 1900, kat.nr. 48;
Fortegnelse over arbejder af Vilhelm Hammershøi, [1], Kunstforeningen April 1916, København 1916, kat.nr. 84, s. 10;
Sophus Michaëlis og Alfred Bramsen: *Vilhelm Hammershøi. Kunstneren og hans værk*, København 1918, kat.nr. 104, s. 51, 89;
Erik Zahle: ”Malerisamlingens vækst” i *C.L. Davids Samling, Tredje del*, København 1958, s. 127, 162-163;
C.L. David: *C.L. Davids Samling*, København 1960, s. 27 (omtalt);
Knud Voss og Verner Aspenström: *Vilhelm Hammershøi*, Prins Eugens Waldemarsudde, Stockholm 1976, kat.nr. 9, s. 41;
Hanne Finsen, Inge Vibeke Raaschou-Nielsen: *Vilhelm Hammershøi: en retrospektiv udstilling*, Ordrupgaard, Charlottenlund 1981, kat.nr. 40, s. 70;
Bente Scavenius: *Den frie Udstilling i 100 år*, København 1991, s. 23;
Poul Vad i Kjeld von Folsach og Nana Lund (red.): *Dansk kunst i Davids Samling – fra Philipsen til Saxbo*, København 1995, kat.nr. 31, s. 92-93;
Eva Pohl: *Blikket i spejlet: selvets spejling i kunstnerromaner og selvportrætter fra 1880-1914*, Odense 2002, fig. 31, s. 153-154;
Felix Krämer, Ulrich Luckhardt, Barbara Ludwig: *Vilhelm Hammershøi*, Hamburger Kunsthalle, Hamburg 2003, kat.nr. 13, s. 39, 150;
Poul Vad: *Hammershøi. Værk og liv*, København 2003, 5. udg., s. 128-132, 352;
Tone Sinding Steinsvik, Ida Lorentzen, Bente Scavenius: *Den forunderlige stillheten: Ida Lorentzen (f.1951), Vilhelm Hammershøi (1864-1916)*, Stiftelsen Modums Blaafarveværk, Modum 2005, kat.nr. 32, s. 63, 76;
Anne-Sophie Rasmussen: *Vilhelm Hammershøi. Stilhedens maler*, Odense 2015, s. 26;
Henrik Wivel: *Hammershøi i Davids Samling*, København 2017, s. 23-24, 58-59;
Eva Pohl: ”Se Hammershøi over skulderen” i *Nordisk Tidsskrift*, 2018, 1, s. 15-16;
Annette Rosenvold Hvidt og Gertrud Oelsner: *Vilhelm Hammershøi. På sporet af det åbne billede*, København 2018, s. 444-446, 495, 499;

Lisbeth Smedegaard Andersen: *Gådefuld bør man være: Vilhelm Hammershøi og inspirationen fra Søren Kierkegaard*, København 2019, For- og bagside omslag;
Annette Rosenvold Hvidt og Gertrud Oelsner (red.): *Fremkaldelser: Vilhelm Hammershøi, Valdemar Schønheyder Møller og fotografiet*, Den Hirschsprungske Samling, København 2021, ill. 64, s. 61-62;
Kathrin Baumstark (red.): *Nolde und der Norden*, Bucerius KUNST Forum, Hamburg 2021, kat.nr. 6, s. 86, 189;
Camilla Klitgaard Laursen, Mette Bøgh Jensen, Signe Havsteen (red.): *Marie Krøyer*, Skagens Museum, Den Hirschsprungske Samling og Prins Eugens Waldemarsudde, Skagen 2023, s. 80 og Ill. 53;